

Pokrok Slovenska vo zvyšovaní bezpečnosti na cestách

Slovensko zaznamenalo najväčší pokrok v znižovaní počtu usmrtených osôb na cestách z roku 2008 na rok 2009. Vyplýva to z porovnania členských štátov EÚ, Nórska, Švajčiarska a Izraela, ktorý zverejnila Európska rada pre bezpečnosť dopravy (ETSC) na konferencii o vývoji bezpečnosti cestnej premávky v Bruseli 22. júna 2010.

Podľa štatistických údajov, získaných metodikou monitorovania počtu usmrtených účastníkov cestnej premávky do 30 dní po nehode, sa na Slovensku znížil ich počet z roku 2008 na rok 2009 až o 36 %. Je to vôbec najväčší pokles zo všetkých spomenutých krajín od začiatku ich monitorovania v roku 2001. Druhou krajinou v poradí je Litva s 26-percentným poklesom, ktorý je rovnako úspešný popri priemernom znížení úmrtí na cestách členských štátov EÚ o 11 %.

pokrok – v roku 2009 zahynulo o 19 500 osôb menej. Na roky 2011 – 2020 pripravuje EÚ novú dopravnú bezpečnostnú stratégiu, obsahujúcu aj ďalší ambiciózný cieľ eliminovania úmrtí na cestách, ktorým je možné často predísť.

Na tejto konferencii v Bruseli odovzdali predseda ETSC prof. Herman de Croo a výkonný riaditeľ Antonio Avenoso ceny PIN (ukazovateľov zlepšenia) za kontinuálny pokrok v zvyšovaní bezpečnosti na cestách zástupcom dvoch členských štátov – ministrom ekonomických

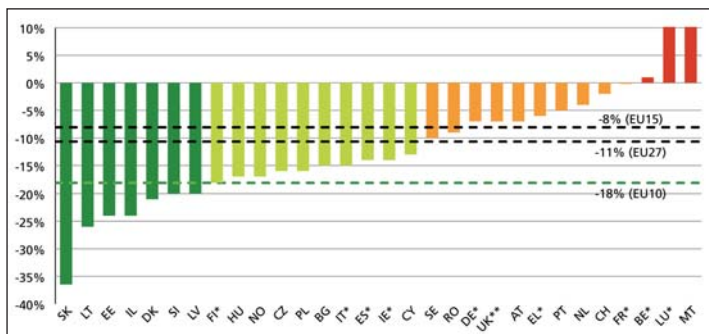

Foto: Pavol Mikulášek

záležitostí a komunikácií Estónska Juhanovi Partsovi a ministrom dopravy Írskej republiky Noelovi Dempseyemu.

Za tri hlavné faktory spôsobujúce smrť účastníkov cestnej premávky označuje štúdia ETSC prekračovanie povolených rýchlostí, alkohol a drogy za volantom a nepoužívanie bezpečnostných

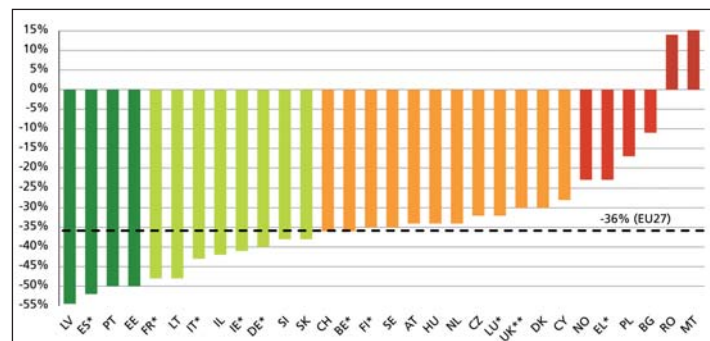
jej súčasťou, ako aj aktívne zapájanie verejnosti a masmédií do tejto problematiky. Od roku 2009 sa uskutočnilo viacero legislatívnych zmien, účinnosť nadobudlo niekoľko dôležitých právnych predpisov a ukazuje sa, že úprava pravidiel cestnej premávky a sprísnenie postihu za ich porušenie, ako aj legislatíva upravujúca bezpečnosť vozidiel, sú pozitívnym prínosom. Najviac dopravných nehôd je spôsobených nesprávnou reakciou vodičov, cyklistov i chodcov na situáciu na ceste, a preto sa činnosť Rady vlády pre BECEP vo veľkej miere zameriava aj na preventívne kampane a aktivity, ktorých cieľom je zvyšovať povedomie verejnosti o legislatívnych povinnostiach a najmä o predchádzaní nebezpečným situáciám v cestnej premávke.

Obr. 1: Percentuálna zmena počtu usmrtených účastníkov cestnej premávky od r. 2008 do r. 2009

Rebríček krajín zostavuje ETSC nielen kvôli ich vzájomnému porovnávaniu. Primárnou úlohou je sledovať vývoj jednotlivých členských štátov EÚ za účelom monitorovania plnenia ambície EÚ znížiť počet usmrtených na cestách do konca roka 2010 o 50 % oproti roku 2001. Cieľ, ktorý spočiatku vyzeral ako príliš ambiciózný a málo reálny, už niektoré krajiny v predstihu splnili – Lotyšsko o 54 %, Španielsko o 52 %, Portugalsko a Estónsko o 50 %. Slovensko sa k tomuto záväzku intenzívne približuje a podľa minuloročných výsledkov mu chýba vyše 10 %. Vývoj v roku 2010 naznačuje vysokú pravdepodobnosť toho, že ho splníme. V európskom meradle sa vytýčenú mieru (50 % z 54 400 usmrtených v roku 2001) zatiaľ nedarí úplne dosiahnuť, ale napriek tomu badať

pásom. Pokiaľ nikdy nepijete alkoholické nápoje, predtým ako si sadnete za volant, ale radi pritlačíte na plynový pedál viac ako je vhodné, budú pre vás užitočné nasledujúce informácie. Jazda pri rýchlosti prekračujúcej povolený limit o 50 % zvyšuje riziko smrteľnej nehody asi ako šoférovanie s 0,5 g/l alkoholu v krvi. Na Slovensku, tak ako aj v Českej republike, platí

Obr. 2: Percentuálna zmena počtu usmrtených účastníkov cestnej premávky v r. 2009 oproti r. 2001

nulová tolerancia alkoholu v dychu vodiča, vzťahujúca sa aj na cyklistov. Podľa porovnania ETSC je Slovensko na druhej pozícii, hneď za vedúcou Českou republikou, v percentuálnom znižovaní počtu obetí dopravných nehôd zavinených pod vplyvom alkoholu oproti iným dopravným nehodám.

Za úspechom Slovenska stojí dlhoročná práca Rady vlády SR pre bezpečnosť cestnej premávky (BECEP) založenej v r. 2005 a jednotlivých rezortov, ktoré sú

K zvyšujúcej sa bezpečnosti prispieva aj zlepšujúci sa stav cestnej infraštruktúry a rozširujúca sa diaľničná sieť. Čím bezpečnejšie sú cesty riešené, o to nižšia je pravdepodobnosť, že vodič na nich nesprávne zareaguje. V slovenských podmienkach má svoj význam, popri dôslednej preventívnej činnosti, i hrozba represie zo strany polície, preto je ich pôsobenie na vodičov nezastupiteľné a doplnia mozaiku faktorov vplyvujúcich na eliminovanie dopravných nehôd s fatálnymi následkami, ktoré priťahujú nielen smútok a bolesť do mnohých rodín, ale majú aj negatívne ekonomické dôsledky pre celú spoločnosť.

Mgr. Karol Meliška
BECEP

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR

Foto: Juraj Kostúrik

BECEP je cesta pre život

Najlepšou prevenciou proti úrazovosti v cestnej premávke sú kvalitné cesty, dobré autá, zodpovední vodiči a osвета spoločnosti.

Aj keď štatistiky dopravných nehôd v ostatnom období vykazujú priaznivejší vývoj – v roku 2009 bol pri dopravnej nehodovosti v SR zaregistrovaný najnižší počet usmrtených osôb za ostatných 24 rokov. Denne sme svedkami porušovania pravidiel cestnej premávky so smrteľnými následkami, ťažkými či ľahšími zraneniami, pričom práve ľudský činiteľ má markantný podiel na nehodovosti. Neustále sa stretávame s nízkou úrovňou právneho vedomia vodičov, spolujazdcov i chodcov. Vidíme, že ľudia podceňujú dopravnú situáciu. Málokto si uvedomuje, že každý jednotlivec – či ide o dospelú osobu alebo dieťa – je účastníkom cestnej premávky. Napriek spomenutým výhradám treba povedať, že správa Európskej rady pre bezpečnosť v doprave (ETSC) v júni t. r. konštatovala, že Slovensko bolo krajinou, v ktorej sa počet smrteľných nehôd v minulom roku znížil medziročne najvýznamnejším spôsobom v rámci tridsiatich skúmaných, najmä európskych krajín.

Bezpečnosť cestnej premávky (BECEP) je citlivým celospoločenským problémom. Patrí medzi kvalitatívne kritériá funkčnej spôsobilosti cestnej siete, a to nielen u nás na Slovensku. Žiaľ, spoločnosť ešte stále nevníma túto zložitú problematiku bezpečnosti na cestách ako prioritu. Neraz

dochádza k podceňovaniu naliehavosti chrániť si vlastný život i životy ďalších ľudí v cestnej premávke.

Rada vlády Slovenskej republiky pre bezpečnosť cestnej premávky podniká konkrétne kroky na zmenu tohto stavu. Od roku 2005 vyvíja nemalé úsilie, aby zapojila do riešenia tejto celospoločenskej problematiky čo najširšie spektrum subjektov a naplnila obsah Národného plánu na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky na II. polrok 2005 s výhľadom do roku 2010 na štátnej i regionálnej úrovni.

Sme si vedomí, že počet a následky dopravnej nehodovosti možno na Slovensku znížiť a situáciu napraviť len koordinovaným prístupom. Na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky sú realizované opatrenia v oblastiach: bezpečnosť pozemných komunikácií, bezpečnosť cestných vozidiel, dopravná výchova a osveta, zdravotná výchova a dopravná psychológia, dopravno-bezpečnostná legislatíva, analýza príčin dopravných nehôd a dohľad nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky, propagácia v médiách, národná koordinácia a medzinárodná spolupráca. Stav cestnej siete je popri vodičovi a vozidle jedným zo základných prvkov, ktorý ovplyvňuje bezpečnosť cestnej premávky.

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky vyvíja maximálne úsilie pre ochranu, rozvoj a zlepšovanie stavu diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy. V roku 2009 MDPT SR vypracovalo návrh celkom nového

zákona o cestách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (cestný zákon), ktorý je momentálne v medzirezortnom pripomienkovom konaní. Do užívania boli odovzdané: nový úsek diaľnice D1 Mengusovce – Jánovce (26 km), vedený mimo miest Svit a Poprad, I. úsek R1 Žarnovica – Šášovské Podhradie, úseky ciest I. triedy – obchvaty miest Galanta, Trnava, križovatky – Košice, Banská Bystrica, privádzajúce a prietahy miest a obcí – Žilina, Prievidza, Bystrá, Motyčky a rekonštrukcie úsekov Lovčica a Bardejov. Napríklad koncom mája mala verejnosť neopakovateľnú možnosť prejsť sa po novom úseku D1 v Považskej Bystrici. Stavba patrí medzi projekty TEN-T v rámci prioritnej osi 2 Operačného programu Doprava, financovaná bola z Kohézneho fondu a štátneho rozpočtu. Diaľnica podstatne odľahčí dopravu v úseku, ktorý patril v predchádzajúcich rokoch medzi najexponovanejšie v SR.

Začiatkom júna bolo odovzdaných do užívania ďalších 7 075 m úseku diaľnice D1 Svinia – Prešov západ. Výstavbu realizovala spoločnosť Inžinierske stavby Košice pre investora – Národnú diaľničnú spoločnosť, a. s., z prostriedkov štátneho rozpočtu, pôžičky z Európskej investičnej banky a vlastných zdrojov NDS. Diaľničný úsek zrýchli dopravu v regióne a zvýši jej bezpečnosť. D1 v úseku Svinia – Prešov západ je súčasťou základného diaľničného ťahu na Slovensku, ktorý sa po dokončení stane súčasťou európskej cesty E50. Dielo sa nedotýka priamo obytnej alebo priemyselnej zástavby, ale v niekoľkých miestach sa k nej približuje, takže stavba si na ochranu životného prostredia vyžiadala vybudovanie protihlukovej steny. K zvýšeniu bezpečnosti v tejto dopravne relatívne exponovanej oblasti prispieje mimoúrovňové riešenie križovatiek, ku komfortu motoristov bude slúžiť aj obojstranné diaľničné odpočívadlo.

Ešte pred začiatkom letnej turistickej sezóny sa do predčasného užívania podarilo odovzdať aj dva na seba nadväzujúce úseky diaľnice D1 Jablonov – Studenec v polovičnom profile v dĺžke 5 210 m a D1 Studenec – Beharovce v plnom profile v dĺžke 3 326 m. Úsek Jablonov – Studenec realizovalo Združenie Jablonov – Studenec z vlastných zdrojov Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. Studenec – Beharovce realizovalo za zmluvnenú cenu v pomere 85 % z Kohézneho fondu k 15 % zo štátneho rozpočtu Združenie Inžinierske stavby, a. s., EUROVIA – Cesty, a. s. Vo výstavbe sú aj ďalšie úseky, ktoré majú spojiť západ s východom Slovenska a prispieť k vyššej bezpečnosti cestujúcich na našich cestných komunikáciách.

Bezpečnosť cestnej premávky úzko súvisí aj s osvetou a prevenciou. Na tieto prvky sme v ostatnom období zamerali zvýšenú pozornosť. Realizované sú viaceré aktivity, ktoré aj v nadchádzajúcich letných a jesenných mesiacoch budú šíriť osvetu medzi širokou verejnosťou. Permanentne i priebežne podporujeme napr.: projekt VAMOS – dobrovoľ-

níci v neustálom pohybe, Mobilný BECEP, ktorý sa na námestiach slovenských miest predstavuje už od mája tohto roka. Nedávno sme spolu so ŽSR a Železničnou políciou realizovali už II. európsky deň bezpečnejších železničných priecestí. V rámci aktivít Rady vlády SR pre BECEP podporujeme v spolupráci s viacerými usporiadateľmi letných mládežníckych hudobných festivalov projekt Bezpečnejšie

leto či letné Autokino – Pohoda za volantom a podobne. Na jeseň opäť zopakujeme už známu aktivitu Pripúťaj sa k životu, ktorá je zameraná predovšetkým na používanie bezpečnostných pásov a detských zadržiavacích zariadení, Týždeň bezpečnosti cestnej premávky v mestách a obciach SR, opäť bude pokračovať aj THE ACTION BECEP TOUR – multimediálny divadelný projekt pre tinedžerov a taktiež usporiadame Dni otvorených dverí pre BECEP na našom ministerstve a v sídlach krajských úradov pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie. V tejto snahe ide predovšetkým o dopravno-bezpečnostné aktivity zamerané na cieľové skupiny – deti, mládež, vodičov – začiatočníkov, cyklistov, chodcov, zodpovedných rodičov i seniorov.

Viac o problematike BECEP a činnosti v tejto oblasti sa čitatelia môžu dozvedieť na internetovej stránke www.becep.sk, ktorá nielen prehľadne a aktuálne informuje, ale obsahuje aj množstvo zaujímavostí pre poučenie všetkých vekových skupín spoločnosti. Využívať ju môžu najmä školy pri dôslednejšom vzdelávaní v oblasti dopravnej výchovy.

Plnenie úloh národnej stratégie bezpečnosti cestnej premávky je základným predpokladom, aby aj Slovenská

republika napredovala vo svojich predsavzatiach, ktorými sa prihlásila k Charte EÚ a k akčnému programu európskej dopravnej politiky s mottom: „Ak sa nám podarí zachrániť čo len jeden život, naša práca má zmysel!“

Ing. Peter Matúška
vedúci oddelenia BECEP MDPT SR a tajomník RV SR pre BECEP
Ilustračné foto: Výstavba a otvorenie nového úseku D1 v Považskej Bystrici, foto: Pavol Mikulášek